

7
 „ sent ; tamen singularem diligentiam , sum-
 „ mamque fidem nunquam Scipioni defuturam
 „ intelligetis .

Postero die Legati praesidio Scipionis , Brixiā profecti sunt , ut Ducibus , & ex omni ordine stipendiariis , ex providentia Serenissimi Principis , & Senatus amplissimi Scipionem Imperatorem designatum literis suis significant ; utque de Imperiali sceptro illi confignando diem dicant , deque movendo propediem exercitu nullus ignoret . Denique , ut qui stipendia acceperant , eos parare arma , equos , & impedimenta moneant , ut ab Imperatore vocati prodire in expeditionem queant .

Sassus Eugubinus alioquin miles perstrenuus , pecunia , & honoris pollicitatione corruptitur ; praeferunt enim profugium ejus Annibal in re sua diligentissimus Imperator . Sassen capi mandat , eumque in carcere , & catenis astringi . Quod factum etiam ab hostibus laudatum est , quandoquidem familiares ejus Principis milites profugere cohortabatur , qui eum praefecturā domesticā decoraverat ; unde etiam optimam conditionem sperabat , Scipio pecunias viritim distribuit ; dat militibus comeatuum , tum pro equis inveniendis , tum etiam ut opportune rebus necessariis subvenire possint .

Annibal interea stipendiariis suis vel mediocriter providet ; deerat enim illi pecunia , per quam universo ejus exercitu subveniret . Tibertus Brandolinus , Dux quidem magno animo , & militari scientia praeditus , cum Annibale accipit conditionem . Is in subisdium Principis Mantuani missus est contra inclytum Ducem Karolum Gonzagam , cui ex Senatus consulo , exque Scipionis Imperatoris confirmatione delegata erat regio Veronensis . Unde cum XX. cohortibus , & magna peditem copia fratris bellum inferret : apud Hostiam agri Mantuani oppidum , octo & decem laqueo iuspenſi sunt , qui deditonis simulatione Karolum Ducem fratri planè probebant . Princeps Mantuanus collectis suis cohortibus , Tiberto socio in Battiam Veronensem paludibus cinctam ænea tormenta posuit . Tandem vi cepit . Carolus Dux hostem petere cum omni manu sociorum instituit . Occurrit ei struttis aciebus frater , & oppidanorum copiis , quas Tibertus stipendiarii suis adjunctas ordine militari regebat . Cerratur utrinque non instremne . Mantuani nunc vieti cedunt , nunc addito acierum subisdio hostem viatores insequuntur . Subcenturiantur postremæ cohortes primis ; pugnatur utrinque viriliter , & marte incerto ; tandem ob peditem copiam , qua cum Tiberto de repente ingruit , terga dare Veronenses coguntur , quoniam eorum equi hastis peditem omnes ferè evicerabantur . Quam quidem ob rem Dux Karolus duplice vulnere fauciatus , equi vestigia in fugam convertit ; Ludovicus Malvetius equo haita vulnerato , ubi fortiter manum cum hoste conferuit ; post viatos Duces alios sua se se virtute solus in tuta loca rediit . Hic plures , & praelari Duces , ac Praefecti capti sunt . Johannes Comite , Sanctus Gavardenis , Iacominus Turella , Herichetus , Baptista Grosius , Cimarostus , & Georgius Atheniensis , qui in eo prælio perquam fortiter cum hoste pugnavit . Hi omnes detenti sunt . Cæteri vero milites omnis ordinis , ereptis omnibus armorum generibus , liberati ; ea est enim militaris consuetudo , ut cum vexilla in prælio Duces amittunt , vieti milites , & armis , & rebus cæteris spoliuntur , quin etiam Duces , ac Præ-

A fecti ad finem usque belli detineantur .

Interea dispersi hinc inde milites Scipionis , muniti equis , rebusque necessariis in unum coguntur . Marianus Aretinus , qui superiori anno ab exercitu Gentilis gubernatoris ad Annibalem transferat , ab equitibus Cæfaris Martinengi ducis jam veterani captus est ; is effugii poenas dedit , nam qui crebris equitatibus ex Oppido Carpineto discedens omnem agrum Brixensem excurrebat , apud arcem ejusdem Urbis cum continuo mortis discrimine in carcere derentus est .

Postea verò quā à militibus parata sunt omnia , quā ad usum castrorum esse possunt , Scipio Imperator Lunado discedens cum Legatis , & Ducibus ferè omnibus , qui sub eius ditione militabant , principio versus Montem Clarum , deinde Quinzanum versus , XVII. Kal. Majas magna cum tempestate pluviarum tetendit ; quod ignorante Annibale , subita obfida circumfedit ; Quinzanenses illico ad ineundam pugnam cum stipendiariis , quos protulæ loci habebant , magno cum clamore proflisiunt . Conserunt utrinque manus . Permulti utrinque decumbunt , quamplurimi vulnerantur ; tandem pugna eo die direpta est ; postridie verò ænea tormenta ad dejiciendos Oppidi muros opponuntur ; murali enim pugna ob loci difficultatem Oppidum expugnari non poterat . Erat enim terreo quadam tumulo sublatum , & aquosissimis circumcinctum , ut ne ipsa quidem fortuna pugnatoribus ipsis sine industria aspirare posset . Ergo tormentis pars murorum dejicitur ; postero verò die omnis generis stipendiarii ad expugnandum Oppidum , ea parte , qua paries dejectus est , lata voce , ac favore Imperatoris concurrunt . Hic crudelis pugna conseritur , hīc virtutem suam , & animi magnitudinem quisque miles Scipionis ostendit . Parte alia Sfortiani mori malunt , quā hosti cedere , aut in ditionem venire . Quid te , Illustrissime Princeps , verbis moror ? Bracchiani spe direptionis , ac præda inflammati , superant fossas , armati muros ascendunt , mortis pericula contemnentes . Sfortiani verò spe munieris , & gloriæ vitam volunt pro laude pacisci . Quinzanenses metu trepidare , inquietationem venire cupiebant , proditis Imperatoris stipendiariis . Quod cum vili , abjectoque animo temptarent , iterum pacisendum pudore affecti Bracchiani iterum muros invadunt , tanto animo , ut Oppidum invitis stipendiariis expugnarent , ac diriperent , capris , spoliatisque omnibus , qui aderant , quos præter militarem confutudinem Scipio munificentissimus his verbis liberos esse voluit :

„ Ite , egregii milites , virtutem militum nostrorum experti , Imperatorique vestro Annibali diligenter nunciate , Scipionem brevi cum illo certaturum ; exercitum cognat , armis adcingatur , & damna vestra compenset . Quos certè scio in manus nostras iterum , atque iterum , diis fautoribus , perverturos . „ Illi gratias agentes Annibalem petunt .

Undecimo Kal. Majas eo die , qui Marti dedicatus est , Sceptrum Imperatoriae dignitatis , & felicissimum Divi Marci vexillum , presentibus Ducibus , cumque acclamatione , & favore omnium cuiusvis ordinis militum , orante facundissimo , ac Patricio viro Hieronymo Barbarico , quem pro singulari ejus sapientia Serenissimus Princeps ex Senatus consulo in exercitu Legatum tertium instituisti , ex Collega-

rum